
Z prac Działu Literatury Staropolskiej.

Biuletyn Polonistyczny 12/35, 5-15

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

I. INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH PAN

1. Z PRAC DZIAŁU LITERATURY STAROPOLSKIEJ

Sprawozdanie z zebrania

w dniach 24-25 stycznia 1969 r.

Zebranie naukowe Zakładu Historii Literatury Staropolskiej IBL, które odbyło się w dniach 24-25 stycznia 1969 r., dotyczyło problematyki związanej z twórczością i epoką Mikołaja Reja. Tym samym poprzedziło ono konferencję naukową, jaka zostanie zorganizowana w końcu bieżącego roku z okazji 400 rocznicy śmierci pisarza /por.s.45-46 w niniejszym zeszycie BP/.

Prace przedstawione na zebraniu styczniowym obejmowały szeroki zakres zagadnień związanych z twórczością M. Reja - począwszy od ujęć syntetycznych, poprzez badania wersologiczne i dramaturgiczne, aż do zagadnień z zakresu świadomości społecznej epoki.

Jako pierwszy zabrał głos prof.dr Jerzy Ziomek, wygłaszając referat pt. "Przed syntezą twórczości Mikołaja Reja", który stanowi fragment obszernej pracy omawiającej działalność literacką pisarza.

Następnie doc.dr Jerzy Starnowski przedstawił pracę zatytułowaną: "O wierszu „Żwierzyńca”, gdzie po zreferowaniu dotychczasowego stanu badań nad stroną wersologiczną utworu - zaprezentował wyniki własnych studiów analitycznych, dotyczących m.in. gramatyczności i dokładności rymów oraz zagadnienia przerzutni.

W następnym dniu obrad wygłoszone zostały dwa referaty: mgr Marii Adamczyk, "Z badań nad „Żywotem Józefa M.Reja", oraz dr Hanny Dziechcińskiej, "Żywot i sprawy Mikołaja Reja na tle staropolskich wzorów osobowych i tradycji gatunku literackiego".

Pierwszy z tych referatów dotyczył genologicznego sklasyfikowania utworu, a w oparciu o wnikliwą analizę porównawczą wykazał, iż w wypadku "Żywota Józefa" mamy do czynienia ze szczególnym, choć wcale nie odosobnionym przypadkiem dzieła, które w swej niespoistej strukturze mieści różnorodne elementy wywodzące się z poetyki misterium, moralitetu i komedii typu antycznego.

Drugi i ostatni z wygłoszonych na zebraniu referatów omawiał funkcjonujące w okresie staropolskim szlacheckie wzory osobowe i ich rolę w procesie adaptacji tradycyjnych schematów gatunku biograficznego, co pokazane zostało na przykładzie "Żywota Mikołaja Reja" pióra A.Trzecieckiego, czyli utworu będącego próbą staropolskiej biografii poety.

Dr Hanna Dziechcińska

Sprawozdanie z zebrania

w dniach 14-15 marca 1969r.

W dniach 14 i 15 marca 1969 roku odbyło się dwudniowe zebranie naukowe Działu Historii Literatury Staropolskiej IBL, z udziałem przedstawicieli dyscyplin sąsiednich: historyków, historyków sztuki i filozofii, poświęcone szeroko pojętej kulturze polskiego baroku i jej związkom europejskim. Zebranie to było kontynuacją, zaplanowaną wcześniej, prac podjętych w roku ubiegłym i referowanych już częściowo na konferencji poświęconej "Problemom polskiej kontrreformacji", zorganizowanej staraniem Instytutu Badań Literackich PAN, Komisji Odrodzenia i Reformacji Instytutu Historii PAN oraz Zakładu Historii Filozofii Nowożytnej i Myśli Społecznej Instytutu Filozofii i Socjologii PAN w dniach 4-6 kwietnia 1968 roku.

W pierwszym dniu obrad przed południem referaty wygłosili:

- 1/ Prof.dr Jan Białostocki - Czy istniała barokowa teoria sztuki?
- 2/ Prof.dr Janusz Tazbir - Sarmatyzm a kultura polskiego baroku

3/ Doc.dr Janusz Pelc - Sarmatyzm a barok w kulturze i literaturze staropolskiej.

Prof.dr Jan B i a ł o s t o c k i podjął bardzo interesującą próbę odpowiedzi na pytanie, jak współcześnie ze sztuką baroku kształtowało się jej teoretyczne samookreślenie. W sztuce baroku europejskiego w XVII w. referent wyróżnił trzy nurty: 1/ barok realistyczny, 2/ barok klasycystyczny, 3/ barok w ścisłym sensie słowa: bogaty, malarski, dekoracyjny, oparty na wyobraźni. Z tych trzech nurtów - zdaniem referenta - tylko barok klasycystyczny ma odpowiedniki we współczesnej sobie teorii, dość późno zresztą sformułowanej. Z innymi nurtami sprawa jest o wiele bardziej skomplikowana. Dla barokowego realizmu można znaleźć pewne odpowiedniki w teorii, zwłaszcza na terenie Hiszpanii. Nurt barokowy w ścisłym znaczeniu - malowniczy, dekoracyjny, ekspresyjny, bogaty i dynamiczny - znajdował swe odpowiedniki w kilku rodzajach pism estetycznych, m.in. w estetyce cudowności u schyłku XVI i w początkach XVII w. Czy estetykę cudowności uznać za wyraz manieryzmu, czy baroku? Jest rzeczą możliwą i prawdopodobną, że była ona wspólna manieryzmowi i niektórym aspektom baroku. Referent wyróżnił trzy główne zakresy rozważań, w których występowały motywy myśli "barokowej" w teorii sztuki:

1/ w analizie formy artystycznej - barokowe zainteresowanie kolorem, przeciwstawne dbałości klasycystów o rysunek;

2/ w wypowiedziach na temat treści dzieł sztuki i środków jej wyrazu - barokowa teoria ikonograficzna, wyjaśniająca pewien typ barokowej alegoryki, wg której obraz daje poznanie inne niż język, przynosząc bardziej bezpośredni kontakt z ideami; cała rzeczywistość może być alegorycznym obrazem ogólnych pojęć i prawd;

3/ w wypowiedziach dotyczących wyrazu uczuć i namiętności na ogół panowała teoria klasyczna, zdarzały się też jednak poglądy nieklasyczne, wyjaśniające gwałtowność ekspresji niektórych obrazów barokowych. Rembrandt mówił, że celem jego sztuki jest "najbardziej naturalne i najsilniejsze poruszenie".

Mimo wydobytych tu przykładów zgodności teorii i praktyki sztuki w czasach baroku referent stwierdził, że istniał wówczas

znacznym rozdzwiekiem między smakiem barokowym i klasyczną /na ogół/ doktryną. Istotę baroku określiła pełniej poprzez negację epoka następna, klasycyzm, co zaważyło zresztą długo na późniejszych sądach.

Prof.dr Janusz T a z b i r nawiązał do powojennych badań nad sarmatyzmem w dobie baroku. Przez sarmatyzm rozumiemy ideologię, mentalność i styl życia szlachty polskiej w tym okresie, związany ściśle z kulturą barokową. Sarmatyzm był zjawiskiem ograniczonym społecznie do jednego stanu i nie obejmował całokształtu życia kulturalnego. Wyróżnić trzeba trzy fazy rozwojowe sarmatyzmu, w okresie od schyłku XVI do połowy XVIII wieku. Sarmatyzm stworzył określone ideały państwa, króla, obywatela. Sarmacka kultura szlachecka stanowiła oryginalny stop elementów wschodnich i zachodnich /szczególnie silne wpływy orientalne warunkowane polityką, kontaktami i wojnami/. Sarmatyzm był typem kultury defensywnej, stanowiącej w pewien sposób reakcję na utratę przez szlachtę przodującą pozycji w państwie i na zagrożenie zewnętrzne kraju. Literatura sarmacka zawierała silne akcenty patriotyzmu, mobilizujące społeczeństwo szlacheckie XVII w. do obrony kraju. W dobie Oświecenia sarmatyzm był wyrazem konserwatywnej reakcji na wszelkie próby reformy tak ustroju, jak i kultury.

Doc.dr Janusz P e l c nawiązując do wypowiedzi przedmówcy stwierdził, że istotę sarmatyzmu jako ideologii, mentalności i stylu życia szlachty polskiej określono w pełniejszym stopniu, i to poprzez negację, w okresie Oświecenia. Czy jednak sarmatyzm od początku należy traktować jako zjawisko zwyrodnienia ideologii, mentalności i stylu życia szlachty polskiej? Nie popadając oczywiście w przesadę również i w przeciwnym kierunku, stwierdzić możemy, że sarmatyzm nie narodził się od razu w postaci, którą tak łatwo ośmieszyli ludzie Oświecenia; że miał on swój sui generis "okres bohaterski"; że przechodził różne stadia rozwoju /próba jego periodyzacji wewnętrznej/. Referent zwrócił uwagę na renesansowe korzenie sarmatyzmu, widząc je nie tylko w szerzącym się w ówczesnej historiografii i świadomości powszechnej micie o pochodzeniu Słowian oraz Polaków od starożytnych Sarmatów. Kształtująca się

i wysoko rozwinięta w czasach Renesansu świadomość narodowa pisarzy polskich wyraziła się w poczuciu dumy narodowej, w przekonaniu o tym, że Polacy /ludzie plemienia sarmackiego/ nie ustępują innym narodom Europy w zakresie kultury, piśmiennictwa, filozofii, religii /Frycz-Modrzewski, Rej i inni/. Świadomość narodowa wyraziła się też w przekonaniu o wartości kultury przodków, rodzimych obyczajów, których nie należy się wyrzekać. Stwierdzali to najwybitniejsi nowatorzy /Kochanowski, Modrzewski/. Już w okresie Odrodzenia przekonanie o wartości kultury polskiej i tradycjonalizm mogły prowadzić do megalomanii narodowej /np. Orzechowski/. Renesansowy ideał człowieka poczciwego w XVI w. ukonkretniał się w literaturze coraz wyraźniej we wzorze szlachcica-ziemianina, który stawał się stopniowo siedemnastowiecznym sarmatą. Podobnie było z literackim ucieleśnieniem renesansowego ideału rycerza. Sarmatyzacji ulegały również ideały propagowane przez kontrreformację. Postawa sarmacka a postawa człowieka baroku - wskazano tu na analogie i różnice. Podkreślono ważną rolę cech wspólnych, takich jak np. upodobanie do kontrastowości, dążenie do niezwykłości, zadziwienia, przepychu w zdobnictwie. Barokowe zamięłowanie do niezwykłości i egzotyki znalazło wyraz w przejmowaniu elementów orientalnych w sarmackiej oraz barokowej kulturze polskiej XVII w. Sarmatyzm i europejskość w kulturze polskiej XVII w. wyrażały się na ogół nie w postawach ekstremistycznych, lecz łączących w różnych układach obie tendencje. Wskazano, że poszczególne środowiska społeczne i regionalne wykazywały zróżnicowaną podatność na ekspansję sarmatyzmu. Ideologia sarmacka odcisnęła swe piętno nie tylko na ewolucji wzorów bohaterów literackich /np. rycerza - obrońcy ojczyzny i wiary/, ale także na rozwoju niektórych form literackich. Wymownym przykładem mogą tu być metamorfozy votum ziemiańskiego. Obok sarmatyzacji postaw bohaterów dokonuje się sarmatyzacja realiów. Poszczególne gatunki literackie wykazywały różny stopień chłonności i odporności na infiltrację elementów sarmackich, które nadawały swoisty koloryt literaturze i kulturze polskiego baroku.

Na obradach popołudniowych tego dnia ogłoszono dwa referaty:

- 1/ Dr Barbara Otwinowska - Świadomość estetyczna literatury XVI i XVII wieku a dzisiejsza dyskusja wokół "manieryzmu"
- 2/ Doc.dr Tadeusz Bieńkowski - Pojęcie antyku w Polsce w okresie baroku.

Dr Otwinowska przedstawiła bardzo dokładny przegląd ważniejszej literatury przedmiotu, w którym skupiła uwagę przede wszystkim wokół następujących problemów:

1/ zasadność wyodrębnienia "manieryzmu" na terenie historii literatury;

2/ sposoby rozumienia "manieryzmu" w literaturze, wyróżniające m.in. stanowiska ujmujące manieryzm: a/ jako powracającą falę i postawę najbardziej typową dla kultury europejskiej; b/ jako regularnie powtarzające się okresy schyłku, dekadencji stylów i epok; c/ jako termin obejmujący globalnie zjawiska przyznawane przedtem barokowi; d/ jako odpowiednik późnego renesansu; e/ jako wstępną fazę baroku; f/ jako swoiste pogranicze między renesansem i barokiem; g/ jako nurt samoistny współistniejący z renesansem i barokiem, wraz z barokiem stanowiący wspólną fazę antyklasycyzmu; h/ jako nurt samoistny, będący reakcją na wczesny barok, gdy tymczasem barok pełny miałby być reakcją na manieryzm; i/ jako kontynuację renesansu wraz z barokiem i francuskim klasycyzmem w ramach etapów wielkiego cyklu widzianego w łącznej perspektywie; wreszcie j/ jako negację terminu "manieryzm" poprzez milczącą eliminację bądź wyraźnie sformułowany sprzeciw.

W dalszym ciągu referentka zajęła się problemem periodyzacji, zależnej oczywiście od koncepcji ogólnych, dokonywanej w oparciu o przeobrażenia społeczno-polityczne i kulturowe różnych krajów, bądź w oparciu o zjawiska historycznoliterackie oraz z zakresu sztuk plastycznych - wystąpienie pierwszych artystów i pisarzy manierystów, bądź wreszcie na zasadzie zmian w świadomości teoretycznej /odkrycie "Poetyki" Arystotelesa, antynomie arystotelizmu i platonizmu/.

Badacze na ogół zaznaczają, że manieryzm w literaturze rozpoczął się o kilka lub co najmniej o jedno pokolenie później niż w sztuce. Badania nad manieryzmem bardziej rozwinęły się

wśród historyków sztuki - historycy literatury korzystają na ogół z dorobku swych sąsiadów i często zatrzymują się na szczeblu ogólnych twierdzeń estetycznych i światopoglądowych. Stąd potrzeba szerszego uwzględnienia świadomości estetycznej ludzi teoretycznie i praktycznie związanych ze zjawiskami zaliczanymi do "manieryzmu". Tymi ostatnimi sprawami zajęła się referentka w szczegółowym wywodzie, wracając na zakończenie do kwestii: manieryzm a barok, różnice i pokrewieństwa.

Doc.dr Tadeusz B i e ń k o w s k i, nawiązując do wcześniejszych swych wystąpień na temat recepcji antyku, stwierdził, że pojmowanie antyku w wieku XVII różniło się, mimo oczywistych analogii, od wyobrażeń i ocen formułowanych w okresie Renesansu i Oświecenia, co wyrażało się przede wszystkim w swoistym krytycyzmie i rezerwie wobec pogańskiego antyku, przy jednoczesnym dość szerokim korzystaniu z jego dorobku, asymilowanego jednak i interpretowanego alegorycznie w duchu chrześcijańskim. Z pewną rezerwą do antyku odnosili się też ideolodzy sarmatyzmu. Nawiązanie do antyku w piśmiennictwie, kulturze doprowadzało się na ogół do przejmowania wyselekcjonowanych elementów odbarwionych z oryginalnej treści, zredukowanych do roli symbolu i emblematu, mających wyznaczać treści nowe.

W drugim dniu obrad przed południem wygłoszono dwa referaty:

- 1/ Doc.dr Zbigniew Ogonowski - Problem tolerancji w Europie w drugiej połowie XVII w. /arianie polscy - Bayle - Locke/
- 2/ Mgr Juliusz Chróścicki - Barokowa architektura okazjonalna.

Doc. O g o n o w s k i przedstawił jeden z podstawowych problemów epoki, ujęty na szeroko zarysowanym tle. Referent sięgnął do początków powstania tej idei, w czasach nowożytnych, rozpatrując historyczne warunki jej narodzin. Ferment wywołany reformacją prowadził, z jednej strony - do stosowania zasady cuius regio eius religio - jako wyrazu tendencji do utrzymania jednolitości wyznaniowej państwa, z drugiej zaś - do wydawania edyktów tolerancyjnych, będących przejawem bankruc-

twa tej zasady. Stabilizacja doktrynalna wyznań reformowanych i potrydenckiego katolicyzmu zaostriżyła problem "heretyków", ludzi popadających w konflikt z ortodoksją protestancką lub katolicką. Referent pokrótce scharakteryzował główne ośrodki krystalizowania się idei tolerancji, więcej miejsca poświęcając sprawom polskim. W Polsce, która w latach pięćdziesiątych - osiemdziesiątych XVI w. była pozytywnym wzorem państwa tolerancyjnego, od schyłku XVI w. stopniowo coraz wyraźniej zaznaczają się procesy zaniku tolerancji. Na tym tle wzrasta rola Rakowa jako jednego z głównych ośrodków kształtowania się myśli tolerancyjnej. Referent zanalizował poszczególne etapy kształtowania się idei tolerancji w środowisku arianskim oraz poglądy głównych jej propagatorów /Jan Crell, Samuel Przypkowski, Szlichtyng/. Z kolei referent poświęcił uwagę dwóm czołowym przedstawicielom myśli tolerancyjnej w zachodniej Europie - Pierre Bayle'owi i J.Locke'owi, rozpatrując ich poglądy nie tylko z filozoficznego, ale i z politycznego punktu widzenia. Doktryna tolerancyjna Bayle'a, wykazująca analogie do poglądów Braci Polskich, stawiała w centrum zainteresowania problem wolności indywidualnego sumienia i granic tej wolności, wyznaczanych racją stanu.

Referent przedstawił następnie dzieje koncepcji tolerancji Locke'a. Problem tolerancji cywilnej i roli państwaw doktrynie Locke'a ukazano w jego filozoficznym i politycznym kształcie uwarunkowanym sytuacją Anglii drugiej połowy XVII w.

W zakończeniu referent wskazał, że ocena nowatorstwa koncepcji tolerancji Locke'a wymaga szczególnej ostrożności oraz perspektywy historycznej. Locke kroczył w istocie drogą utartą przez polskich Socynian. Jego motywacja filozoficzno-religijna w "Epistola de tolerantia" nie wykraczała poza argumenty znane z pism polskich arian i Bayle'a, co nie umniejsza oczywiście jego zasług w gruntownym potraktowaniu tolerancji cywilnej.

Mgr Juliusz Chróścicki zajął się na wstępie problemem terminologii, odróżniając "architekturę okazjonalną" /np. bramy tryumfalne, katafalki, kolumny, fontanny z wianem i pawilony fajerwerkowe/ od "dekoracji okolicznościowej".

Czas trwania architektury okazjonalnej wyznaczały jej funkcje użytkowe: bramy tryumfalne na wjazd rozbiegano po jedno- lub dwudniowej uroczystości, katafalki z trumną zmarłego w kaplicach istniały nieraz przez okres kilku lub nawet kilkunastu miesięcy po oficjalnym pogrzebie. Obiekty architektury okazjonalnej wykonywano pod kierunkiem architektów według modelu lub rysunku roboczego. Do dekoracji architektury okazjonalnej wypożyczano obrazy, rzeźby zdobiące pałace, ołtarze, zmieniając atrybuty, dopisując elogia czy epitafia. Poszczególne elementy architektury okazjonalnej przechowywano i wyczyszczone potem przy innych okazjach /np. drewnianą konstrukcją bramy tryumfalnej z r. 1637 na wjazd Cecylii Renaty posłużono się z okazji ślubu Jakuba Sobieskiego w r. 1690, zmieniając odpowiednio posągi, portrety, emblematy i inskrypcje/. Geneza architektury okazjonalnej renesansowej i barokowej wiąże się z tradycją tryumfów w Rzymie, zwłaszcza w późnym okresie cesarstwa. Architektura okazjonalna z okazji wjazdów i świąt była stosowana także w późniejszym okresie, zwłaszcza w XV w., w Italii, Francji, Niderlandach. W Polsce bramy tryumfalne stawiano w r. 1574 na wjazd Walezego w Poznaniu i Krakowie, wzorując się na realizacjach paryskich z 1573 r. Formy architektury okazjonalnej cieszyły się u nas szczególnym uznaniem i w początkach XVIII w., w okresie dominacji baroku i sarmatyzmu. Wyrażały one przede wszystkim treści symboliczne o funkcji panegirycznej. Architektura okazjonalna, wykonywana często według projektów uznanych architektów, nie tylko nawiązywała do istniejących wzorów budowlanych, lecz w pewien sposób inspirowała również nowe realizacje, wykonywane potem w kamieniu i cegle.

W drugim dniu obrad na posiedzeniu popołudniowym referaty wygłosiły:

- 1/ Dr Teresa Michałowska - Od renesansowej "nowelli" do barokowej "histoire tragique" /ewolucja pojęcia/
- 2/ Dr Jadwiga Kotarska - Model popularnej liryki miłosnej XVII wieku.

Dr Teresa Michałowska poddała analizie porównawczej dwie teorie gatunku nowelistycznego - pierwszą, sformułowaną we włoskiej poetyce renesansowej /Fr.Bońcianiego "Le-

zione sopra il comporre delle Novelle", 1574/, drugą zaś - we francuskiej teorii prozy w początkach XVII w. /wstęp J.P. Camusa do zbioru "Les Evenemens singuliers", 1628/. Referentka wskazała na przeciwstawność w obu tych teoriach wielu elementów pojęcia gatunkowego /np. tonacja emocjonalna, właściwości epistemologiczne "przedmiotu naśladowania", funkcja gatunkowa i inne, nie mniej charakterystyczne/. Przeciwstawność ta wpływa, według referentki, z procesu penetrowania teorii genologicznej przez dwa odmienne prądy estetyczne, co łączy się ze zjawiskiem szerszym - zastępowaniem tradycyjnej, klasycystycznej genologii renesansowej przez indywidualistyczną teorię gatunku.

Dr Jadwiga K o t a r s k a zajęła się sprawami bardziej bezpośrednio związanymi z literaturą polską, choć problemy popularnej liryki miłosnej XVII w. starała się ukazać na szerokim tle literatury europejskiej, poczynając od średniowiecznej twórczości goliardowej. Referentka scharakteryzowała zróżnicowane społecznie środowisko autorów, jak i adresatów popularnej liryki miłosnej. Szczególną uwagę zwróciła na ludyczność i meliczność tej literatury, odznaczającej się tak wielką różnorodnością stylową, w której jednak wyraźnie zaznaczyła się rola poetyki renesansowej. Jej wpływom ustąpić w znacznej mierze musiała współczesna poetyka barokowa, z której zasobów korzystała także popularna liryka miłosna /np. wzorowanie się na kunsztownej budowie wersyfikacyjnej utworów barokowych, szczególna rola układów kompozycyjnych opartych na paradoksie, kontraście, wyliczeniu, przy jednoczesnym ograniczaniu konceptyzmu/. O dużej roli poetyki renesansowej zdecydował przede wszystkim wpływ tradycji czarnoleskiej. Referentka zanalizowała trzy główne postaci związków popularnej liryki miłosnej z twórczością Kochanowskiego. Zdaniem referentki, twórcy popularnej liryki miłosnej, przejmując niektóre elementy filozofii życiowej Kochanowskiego, sięgali raczej do wczesnego okresu jego twórczości. Referentka podkreśliła także osłabienie związków z liryką czarnoleską w drugiej połowie XVII w.

W końcowej części referatu dr Kotarska zajęła się problemem miejsca popularnej liryki miłosnej w literaturze epoki

baroku, podkreślając, że nie mieści się ona w żadnym ze znanych nurtów liryki staropolskiej, lecz wykazuje wiele punktów stycznych z sielanką, liryką refleksyjną, poezją dydaktyczno-moralizatorską, satyryczną, literaturą sowizrzalską. Siedemnastowieczne pieśni - tańce-padwany reprezentują twórczość z pogranicza folkloru i oficjalnych nurtów ówczesnej literatury.

Wszystkim referatom towarzyszyła żywa dyskusja, skupiająca się głównie wokół spraw: sarmatyzm a barok, manieryzm i barok w teorii i praktyce twórców, tradycje antyku w kulturze i literaturze polskiej XVII w., współzależność literatury i sztuki, przemiany ideologii a rozwój literatury i sztuki.

Tego typu spotkania przedstawiciele różnych dyscyplin poświęcone dawniejszej kulturze będą kontynuowane w przyszłości.

Doc.dr Janusz Pelc

2. Z PRAC ZAKŁADU LITERATURY OŚWIECENIA

Zakład Literatury Oświecenia Instytutu Badań Literackich PAN we Wrocławiu zgodnie z kierunkiem przemian organizacyjnych prowadzi obecnie: 1/ prace zbiorowe - jako zadania pierwszoplanowe; 2/ tematykę indywidualnie opracowywaną w zakresie rozpraw habilitacyjnych, a więc w planie rozwoju kadry badawczej; 3/ ogólnopolonistyczne forum dyskusyjne, działające w postaci stałych sympozjów, według ustalonego długoplanowego programu.

. Punkty 1 i 3, wyznaczające zasadniczą działalność Zakładu, charakteryzują się tym, że stanowią o integracji całego środowiska polonistycznego w działalności badawczej, jak i w dyskusji naukowej, łącząc przy jednym warsztacie pracowników katedr uniwersyteckich, wyższych szkół pedagogicznych, bibliotecznych, naukowych /Warszawa, Gdańsk, Poznań, Lublin, Łódź, Wrocław, Rzeszów/.

1. a/ Prace zespołowe dotyczą przede wszystkim opracowania "Słownika literatury polskiego Oświecenia". Publikacja ta zakłada osiągnięcie celów wiążących się z jednej strony - z zespołem autorskim, z drugiej - z przewidywanymi odbiorcami książki.